

لایکھوتہ کانی بہ کارھینانی نامیڑہ ئیلکترؤنیہ کان (ٹایپاد بہ نمونہ) لہلای مندالانی باخچہ کانی ساوایان

جوان بہاءالدین علی^۱

بہشی پھروہردہ و دھرونزانی، بہشی پھروہردہ و دھرونزانی، زانکوی کویہ، شاری کویہ، ہریمی کوردستان، العراق
Corresponding author's e-mail: jwan.bahaden@koyauniversity.org

پوختہی توئیژینہوہ کہ:

ٹامانجی ئہم توئیژینہوہیہ بریتیبوو لہ ٹاشکرکردنی لایکھوتہ کانی بہ کارھینانی نامیڑہ ئیلکترؤنیہ کان (ٹایپاد بہ نمونہ) لہسہر مندالان بۆ ہرہرہک لہ لایہنہ کانی (کۆمہ لایہتی و دھروونی و جہستہ پی و زمانی) بہ شیوہیہ کی گشتی و بہ پیی گۆراوہ کانی رگہز و تہمہن و کاتی خایہنراو بۆ ئہو مہبہستہش پیوانہیہک ٹامادہ کرا کہ لہ (۳۰) برگہ پیکھاتبوو بہ رامبہر ہر برگہیہک بژاردہ کانی (ہمیشہ وایہ، زۆرجار وایہ، ہندیکجار وایہ، کہمجار، ہرگیز وانیہ) ہببو، توئیژہر (۷۰) فۆری دابہشکرد بہسہر بہخیوکہرانی مندالان بہ شیوہیہ کی مہبہستہر و دواتر (۵۱) فۆرم گہرایہوہ کہ (۲۸) کور و (۲۳) کچ بوون، دواہی شیکردنہوہی ئہنجامہ کان دہرکہوت کہ کاریگہری بہ کارھینانی ٹایپاد لہسہر ہر چوار ہوارہ کہ ہہیہ و زیاتر کاریگہری ہہیہ لہسہر لایہتی کۆمہ لایہتی، ہرہوہا دہرکہوت کہ بہ پیی ہردوو گۆراوی (تہمہن و رگہز) جیاوازی نہبو لہ نیوان ئہندامانی سامپلی توئیژینہوہ کہ بہ لآم بہ پیی (کاتی خایہنراو لہ یاریکردنی مندال بہ ٹایپاد لہ رۆژیکدا) ئہنجامہ کان دہریانخست کہ جیاوازی بہ لگہداری ہہیہ بہجۆزیک تا ژمارہی کاتژمیرہ کانی بہ کارھینان زیاتر بیت ئہوا کاریگہری زیاتر دہبیت لہسہر مندالہ کان.

کلیلہ وشہ کان: لایکھوتہ، نامیڑہ ئیلکترؤنیہ کان، ٹایپاد .

Abstract

The aim of the current research is to identify the implications of using electronic devices (iPad as an example) by kindergarten children of (social, psychological, physical-physical and linguistic), Aspects in general and according to the variables of sex, age and time spent in using electronic means, for that purpose a scale consisting of (30) items and with (always, a lot, sometimes, a little, never) choices, the scale was distributed on (70) children selected intentionally and the sample totally was (51), with (28) boys and (23) girls .

Finally, the results showed that there is an effect of the iPad on all four aspects in general and especially the social aspect, and the results also showed that there were no statistically significant differences between children in the impact of the iPad according to the (gender and age) variables, but there was statistically significant differences between children in the impact of the iPad device according to (time spent in using iPad), So that the more time in using the leads to more impact on children in all the aforementioned aspects.

Key Words: implications, electronic devices, iPad.

گۆفاری زانکوی ہلہبجہ: گۆفاریکی زانستی ئہکادیمیہ زانکوی ہلہبجہ دہری دہکات	
بہرگ	۶ ژمارہ ۱ سانی (۲۰۲۱)
رینکھوتہ کان	رینکھوتی و ہرگرتن: ۲۰۲۰/۱۱/۶ رینکھوتی پەسەندکردن: ۲۰۲۱/۱/۱۶ رینکھوتی بلاوکردنہوہ: ۲۰۲۱/۳/۳۰
ئیمہیلی توئیژہر	jwan.bahaden@koyauniversity.org
مافی چاپ و بلاو کردنہوہ	© ۲۰۲۱ د. جوان بہاءالدین علی، گہیشن بہم توئیژینہوہیہ کراوہیہ لہ ژئیر رہزامہندی CC BY-NC_ND 4.0

بهشی یه کهم

ناساندن به توئینهوه که

یه کهم: کیشی توئینهوه که:

گه شهسەندنی ته کنه لۆژیا بوو ته بوو یه ریك كه سەردەمی ئیستای کردو ته سەردەمی شوژی ته کنه لۆژی , ئەم شوژی ته نهها له رووی گه شهی جوژی داھینانه یه كه له دوای یه که کانی ته کنه لۆژیاوه نیه به لکو له رووی چه ندیشەوه به رهه مه جوړاو جوړه کانی ته کنه لۆژیا گه یشتو ته دەستی ژماره یه کی زۆری به کارهینەرانه وه له سەرجه م چین و توئینه کانی کۆمه لگا , ئەم ته کنه لۆژیا به شهیوه یه كه دروستکراوه که زۆر به ئاسانی به کارهینەریت له لایه ن سەرجه م ته مه نه کانه وه بو مه به سته جیا جیاکان وهك فێرکردن و کات به سه ریردن و بازارکردن و... هتد , مندالانیش ئەو توئینه که له و شه پۆله ی شوژی ته کنه لۆژیا به دەرین و به شهیوه یه کی به رچاو ته کنه لۆژیا نوئیه کانی بۆمه به سستی کات به سه ریردن و یاری و فێربوونی بابته هه مه چه شه نه کانی به کارده هین.

مندال له کۆمه لگای کوردیشدا وهك دیاردیه کی باوی سەردەم بوو ته به کارهینەری ته کنه لۆژیا نوئیه کانی و ئامرازه ئەلکترۆنیه هاوچه رخه کانی وهك (مۆبایل و ئایپاد و لاپتۆپ و پرۆگرام و یاریه کانی ئەو ئامرازه ئەلکترۆنیانه) که هه ندیکجار به خپوکه رانی منداله کانی زۆر بێباکانه و به خه یانیکی ئاسوده ئەو ئامرازانه دده نه مندالکانیان بێ بێرکردنه وه له لیکه وته کانی به کارهینانی ئەو ئامرازانه یان به ناگانه بوون له لایه نه باش و خرابه کانی ئەو ئامرازانه له نیویشیاندا ئامپری ئایپاد که زۆرترین ته کنه لۆژیا ی به کارهینراوه له سەردەمی ئیستا له لایه ن مندالانه وه . بۆیه کیشی ئەم توئینه وه یه له ئاشکراکردنی ئەو لیکه وتانه خوژی ده بینیته وه که له ئەنجامی به کارهینانی ئامپره ئەلکترۆنیه کانی به تایبه تی له به کارهینانی ئایپاده وه دروست ده بن له لایه نه کانی (کۆمه لایه تی و دەرروونی و جه سته یی و زمانی) له لای مندالانی باخچه کانی ساویان .

دووهم: گرنگی توئینهوه که:

وهك هه موو توئینه وه یه کی دیکه ی زانستی ئەم توئینه وه یه ش بایه خی زانستی خوژی هه یه , یه کتیک له گرنگیه کانی ئەم توئینه وه یه ئەوه یه که توئینه وه ئەنجامده دات له سه ر به کارهینانی ئامپره ئەلکترۆنیه کانی و ئایپاد به نمونه که بوو ته دیاردیه کی هاوچه رخه لیشاوی گه شهی ته کنه لۆژیا ی سەردەم و لیکه وته کانی له سه ر لایه نه کانی (کۆمه لایه تی و دەرروونی و جه سته یی و زمانی) مندالانی باخچه کانی ساویان له روانگه ی به خپوکه رانه وه که له ئیستادا بوو ته گرفتیککی باو له نیو خیزانه کانی چونکه به پێی ئەوه ی که توئهر تیبینی کردوو که ریزه یه کی زۆری خیزانه کانی ئامپری ئایپادیان خستو ته به رده سستی منداله کانیان بو کات به سه ریردن و سه رقانکردنیان به یی بێرکردنه وه له لیکه وته خرابه کانی ئەم ئامپره له ئاینده دا .

گرنگیه کی تری ئەم توئینه وه ئەوه یه که سامپلی توئینه وه که له توئیزی مندالانن که به کارهینەریکی به رچاوی ئامپری ئایپادن , به تایبه تیش له به ر ئەوه ی که سامپلی توئینه وه که مندالانی باخچه کانی ساویانن که له قوناعیککی هه ستیاردان له گه شه ی جه سته یی و کۆمه لایه تی و دەرروونی و زمانی , به جوړیک بونی که م و کورنی و نادروستی له گه شه ی ئەو لایه نانه له وقوناعه هه ستیاره ی ته مه ندا له وانیه لیکه وته یه کی وه های لیکه وه یته وه که تا کۆتایی ته مه ن تاك پیوه ی بنائینیت , دوا گرنگیش له وه دا خوژی ده بینیته وه که ده کریت سوود له دەرئه نجامه کانی ئەم توئینه وه یه وه بگریت و له لایه ن به خپوکه ران و ده زگا په روه رده یه کانه وه .

سێیه م: ئامانجه کانی توئینهوه که:

ئامانجی ئەم توئینه وه یه له م خالانه خوژی ده بینیته وه :-

1. خستنه رووی لیکه وته کانی به کارهینانی ئامپره ئەلکترۆنیه کانی (ئایپاد به نمونه) له لایه ن مندالانه وه بو هه ریه ک له لایه نه کانی (کۆمه لایه تی و دەرروونی و جه سته یی و زمانی) به شهیوه یه کی گشتی .
2. خستنه رووی لیکه وته کانی به کارهینانی ئایپاد له سه ر مندال له لایه نه کانی (کۆمه لایه تی و دەرروونی و جه سته یی و زمانی) به پێی گوړاوه کانی

(ههگهز و تههمن)ی منداله کان و (کاتی به کارهینانی ئایپاد له ماوهی روژیکدا) له لایه ن منداله کانه وه .

چوارهم: سنوری توئینه وه که:

سنوری ئەم توئینه وه به بریتیه له سه رجهم مندانی باخچه کانی ساویان له ریگه ی به خپوکه رانیانه وه بو سانی خویندنی ۲۰۱۸-۲۰۱۹ .
پینجه م: پیناسه ی زاراوه کان:

- ئایپاد: ئەو ئامیره یه که شاشه یه کی روو سافی و کارلیکی هه یه و به ئاسانی هه لده گیریت و به ده ست لیدان به کارده هینریت, له ریگه ی ئەم ئامیره وه ده توانریت چه نندین به رنامه ی تیادا دابه زینریت که گونجاو بیت له گه ل مندال (باحاذق و ترکستانی, ۲۰۱۵: ۱۵۷).
- لیکه وته کانی به کارهینانی ئامیره ئەلکترۆنیه کان: بریتیه له تیکرای ئەو نمرانه ی که ئەندامانی سامپلی توئینه وه به ده ستی ده هینن دوا ی وه لامدانه وه ی باوانیان له سه ر برگه کانی ئەو پیناوه یه ی که له م توئینه وه دا به کارده هینریت بو ئاشکرا کردنی لیکه وته کانی به کارهینانی ئایپاد له لایه ن مندالانه وه .

به شی دووه م

ته وه ری یه که م: چوارچیه ی تیوری توئینه وه

یه که م: ئامیره ئەلکترۆنیه کان و میدیای نوی

له م چاره که سه ده ی رابردوو دا گه شه سه نندی بواری ته کنه لوژی و میدیای نوی به شیوه یه کی به رچاو شه قاوی زور گه وره ی ناوه له رووی جویره وه و چه نندین ئامیری زیره ک و پرۆگرام و ئەپلیکەیشنی جوړاو جوړ هاتو ته ئاراو که مرؤف له خزمه تی پینداویستیه کانی خوی به کاری ده هینیت, له رووی چه نندیشه وه له ئیستادا ئەم ئامیرانه له زورینه ی ماله کاندایه رده سه ته و له هه موو ته مه نه کاندایه توانریت به سانای به کاریت, میدیای نوی پینده نیتته قوناغیکی نویه که سه ره تا که ی ده گه ریتته وه بو هارؤلد ئینس له په نجاکان و مارشال ماکلوهان له شه سه ته کانی سه ده ی رابردوو بو تیگه شتن له لۆژیکی میدیای نوی پینوسته په نا به رینه به ر زانستی کۆمپیوتەر که مه رچی نوی له خو ده گریت و بو کارکردن له بواری میدیای نوی ده بیت به زانستی کۆمپیوتەر و پرۆگرامه کان ئاشنا بین (Hjorth, 2011: 231).

به شیک له ئەرکی ئامیره زیره که ئەلکترۆنیه کان بریتیه له سازدانی په یوه ندیکردن و پیکه وه به سه تنه وه ی تاکه کان له دوورترین شوئینه وه و گه یانندی زانیاری له ده رگا میدیاییه کانه وه بو وه رگر, جگه له وان هه ئه رکی دیکه ده گریتته ئەستۆ به پیتی ئەو ئەپلیکەیشنه یه که له سه ری داده نریت چه نندین وچالاکي هه مه چه شنی پي ئەنجام ده دریت و له نیویشیان ئەرکی خۆشی به سه ربردن و یاریکردن, بسپورانی بواری میدیای نوی یاریه ئەلکترۆنیه کانی ئامیره ئەلکترۆنیه کان پۆلین ده که ن به جوړیک له میدیای نوی که پشت ده به ستیت به بوونی توری ننته رنیت و ئەپلیکەیشنه کانی و که له ریگه کۆمپیوتەر و ئامیره ئەلکترۆنیه کانی وه ک ئایپاد و ته چ سکرینه کان کاری پینده کریت (الشمالیه و اخرون, ۲۰۱۵, ۳۲), ئایپاد وه که یه کیک له ئامیره ئەلکترۆنیه هه ره باوه کان چه ند تایبه تمه نديه کی هه یه که هانی مندالان ده دات ئاره زووی به کارهینانی بکه ن وه ک راسته وخو کارلیکهری (تفاعل) ده کات له گه ل به کارهینەر و زور به سانای کاری له سه ر ده کریت و ئەپلیکەیشنه کانی به ئاسانی به کارده هینریت و هه مه چه شنن و خودی ئامیره که به ئاسانی ده گوازریتته وه و سه رنج راکیشه هه روه ها پي مه ترسیه (Saylor, 2012: P4).

وه که باسکرایه کیک له تایبه تمه نديه جیاکه ره وه کانی ته کنه لوژیای په یوه ندیکردن نوی ئەوه یه که کارلیکهریه (Interactivity) یه واته ئاراسته کردنی په یام له دوو ئاراسته ی نیره و وه رگر, واته هه ردوولا په یام ده نیرن و کۆمیتن و په رچه کردار و وه لامیان هه یه, ئەگه رچی تایبه تمه ندی سیمای کارلیکهری سیمای په یوه ندی که سیه واته له سه ر ئاستی تا ک مامه نه له گه ل وه رگر ده کریت که بووه ته یه کیک له تایبه تمه نديه دیاره کانی میدیای نوی و ئامیره ئەلکترۆنیه کانی وه ک ئایپاد (بعزیز, ۲۰۱۲: ۶۹), یاریه ئەلکترۆنیه کانیش که به شیکن له میدیای نوی ده کریت له ئامیری جوړاو جوړی دیجیتالی به ده سه تبه یتریت و له کاتی یاریکردندا کارلیکهری دوو لایه نه دروست ببیت له نیوان وه رگر و ئامیره ئەلکترۆنیه که (Hjorth, 2011: P32).

دووم: لیکه و ته کانی ئامپره ئەلکترونیه کان له سهر مندال

ئامپره زیرکه کان به پنجه وانیه ئامپری کۆمپیوتەر پیویستی به توانست و شاره زاییه کی زۆر نیه له کاتی به کارهیناندا, به لکو ئه و سکرینه ئاسان به دهستهی که تهنها به په نجه لیدان کارده کات بوو ته هۆی ئه وهی که به کارهینانی بۆ مندال زۆر ئاسان بیته به جۆریک ئه و مندالانه ش که هیشتا نه چونه ته قوتابخانه ده توانن زۆر به ئاسانی به کاری بهین (Neumann, etc, 2017: p5), ههر بۆیه له ئیستادا ژمارهیه کی زۆری مندالان له جیهان و له کۆمه لگای کوردیش به شیوهیه کی بهرچاو ئامپره ئەلکترونیه کان به گشتی و (ئایپاد) به تایبته تی به کاردههینن و کاتیکی زۆر له یاریکردن به و ئامپرانه به سهرده بهن.

وهك هه موو ئامپره کانی دیکه ئامپره ئەلکترونیه کان لایه نی ئه ری نی هه یه له به کارهینانیدا و مرۆف سود له و خزمه تگوزاریانه ده کات که له ئه پللیکه یه شی ئامپره ئەلکترونیه کان وه ناماده کراوه, به پیی ده رئه نجامی چه نندین توژیینه وه ده رکه وتوو که په یوه ندی هه یه له نیوان به کارهینانی ئامپری ئایپاد و زیادبوونی ئاستی فیژیوونی مندال و کاریگه ری هه یه له سه ر فیژیوونی هه ندی لایه نی ژیا ری و به رزکردنه وه ی توانسته کانی مندال (Khoo, etc, 2015: P7), بۆ نمونه له توژیینه وه یه کی ئه زمونیدا که له سه ر (٤٢) مندالی باخچه ی ساویان ئه نجامدرا, ده رکه وت که به کارهینانی ئایپاد کاریگه ری هه یه له سه ر به رزکردنه وه ی ئاستی توانستی زمانی له لای منداله کان له لای ئه و گروپه ی که ئامپری ئایپاد به کار دههینن به به راورد به و گروپه ی به شیوه ی کلاسیکی وانه کان ده خوینن (Alzannan, 2015: P٥٨), له توژیینه وه یه کی دیکه دا که له قوتابخانه یه کی به نه رتی ئه نجامدرا له ئه مه ریکا, له و توژیینه وه یه دا منداله کان له وانیه ی بیرکاریدا کرانه دوو گروپ و هه مان بابته بۆ هه ردوو گروپ پێشکه شکرا به شیوه یه ک که له گروپیکان ئامپری ئایپاد به کارهینرا له کاتی وانه که و له لای گروپه که ی دیکه به شیوه کلاسیکیه که ی وانه وترا یه وه, به نه رکه منداله کانی گروپ به کارهینانی ئایپاد توانستیان زۆر به رزتره له بابته که به به راورد به و گروپه ی که به شیوه کلاسیکیه که وانیه یان وه رگرتوه هه روه ها ئاراسته ی منداله کان به رامبه ر به وانیه ی بیرکاری زیاتر ئه ری نی بوو به به راورد به گروپ دووم. (Singer, 2015: P٩٧-٩٦)

له گه ئ ئه وه ی که مرۆف ئامپره زیرکه کان به کاردههینیت بۆ پیداویستی ژیا نی و زۆر سودی لیده کات, به لام ئه و به کارهینانه به ده ر نیه له زیان گه یانندن به هه ندی لایه نی دیکه له ژیا نی به کارهینەر, یاریه ئەلکترونیه کانی ئامپره ئەلکترونیه کان که مندالان یاری پێده کهن چه نندین لیکه وته ی نه ری نی هه یه به جۆریک له هه ندی دهلته په نا براوه بۆ دیاریکردنی ته مه نی به کارهینەر, بۆ نمونه زۆر به کارهینانی ئامپره ئەلکترونیه کانی وهك (ئایپاد) ده بنه هۆی ئه وه ی که مندالان ئالوده یان بهن و کاتیکی زۆر له به کارهینانیدا به سه ر بهن, هه روه ها کاریگه ری هه یه له سه ر که مکردنه وه ی ئاستی به ده سه تهینان له خویندندا و خراببوونی پرۆسه ی فیژیوون و دروستبوونی خوی خراب و ته مه لی و دووره پهریزی کۆمه لایه تی و فیژکردنی ره فتاری نه شیوا... هتد (سمیحه, ٢٠١٦-٢٠١٧: ل ٧١ و ٧٢).

له لایه کی دیکه زۆر به کارهینانی ئامپره زیره که کانی هاوشیوه ی (ئایپاد) لیکه وته ی نه ری نی هه یه له سه ر لایه نی ته ندروستی و جه سه ته ی به کارهینەر, بۆ نمونه زۆر به کارهینانی ئامپره زیره که کان ده بیته هۆی زیان گه یانندن به چاو و مل و میشک و توانا کانی جه سه ته و شیوازی ژیا نی مرۆف (طفاطقه, ٢٠١٨: ل ٢), توژیینه وه کان ده ریانخستوه که په یوه ندی هه یه له نیوان ماوه ی خه وتی مندال و کاتی به کارهینانی ئامپره ئەلکترونیه کان چونکه ده رکه وتوو که ئه و شه پۆله کورتانه ی که له و ئامپرانه وه ده رده چن کار له چری هۆرمۆنی میلاتۆنین ده کات به جۆریک که ده بیته هۆی که مبه ونه وه ی ئاستی دردانی و دواتر ده بیته هۆی که مخه وی و هه تا کاتی به کارهینانی ئامپره ئەلکترونیه کان زیادبکات ئاستی دردانی میلاتۆنین که م ده کات که دواتر کار له سه ر گه شه ی جه سه ته یی مندال ده کات (Schleicher, 2019: P23).

یه کێک له و لایه نه گرنگانه ی که قونای مندالیدا گه شه ده کات گه شه ی زمانه, گه شه ی زمان و فیژیوونی گه فتوگۆ له لای مندال زیاد ده کات به زیادبوونی کاتی گه فتوگۆکردنی باوان و به ختوکه ران له گه ل مندال له ژیا نی رۆژانه, له کاتی سه ر قابوونی زۆری مندال به ئامپره ئەلکترونیه کان و یاریکردن به ئایپاد ده رفه تی تیکه ل بوون و ئه نجامدانی گه فتوگۆ له گه ل ده وره به ر که م ده بیته وه و توانستی ده ربهرین و ئاخوتن که م ده بیته وه, توژیینه وه کان سه لماندویانه که ئه و مندالانه ی ته مه نیان له خوار (٦) سالیه وه یه و کاتیکی زۆر له به کارهینانی ئامپره

ئەلكترونىيە كان بەسەردەبەن گەشەى زمانى لەلا دوادەكەوتىت و توناي گەفتوگۆكردنىان لاواز دەبىت بۆيە پىسپۆران پىيان باشە كە كاتى يارىكردن بە نامپرە ئەلكترونىيە كان زۆر كەم بكرىتەو (Kuta,2017:p49).

بە پىي راپۆرتى رىكخراوى تەندروستى جىهانى (WHO) بەهۆى بەربلاوبوونى بەكارهينانى ئامپرە ئەلكترونىيە كان لەم سالانەى دواييدا چەندىن نەخۆشى بەشيوەى بەرچا و بەدەرکەوتوو لە نيو بەكارهينەرانى ئامپرە ئەلكترونىيە كان وەك لىكەوتەى بەكارهينانى ئامپرە ئەلكترونىيە كان بەهۆى شەپۆلە رادىويىيە كانى ئەو ئامپرانە كە بونەتە نەخۆشى سەردەم, لەو نەخۆشيانەش تىكچونى خەو و ماندوبون و نەخۆشەى كانى چاوشپىرەنجەى مېشك و ئىسك و چەندىن نەخۆشى جەستەى دىكە (Schleicher,2019:P27).

جگە لە لايەنى تەندروستى و جەستەى زۆر بەكارهينانى ئامپرە ئەلكترونىيە كان لىكەوتەى نەرتىنى ھەيە لەسەر لايەنى كۆمەلايەتى و دروستبوونى گرفتى كۆمەلايەتى, بە پىي دەرنەنجامى توپىنەوھەيك پەيوەندى نەرتىنى ھەبوو لە نيوان ئاستى بەكارهينانى يارە ئەلكترونىيە كان و ئەنجامدانى توندوتىژى ماددى لە فوتابخانە لەلايەن مندالى بەكارهينەرى يارى ئەلكترونىيەو, كە خۆى دەبينەوھە لە توندوتىژى جەستەى و ئازار پىگەياندى بەمەبەست بەرامبەر كەسانى دەوروبەر (سميحه, ۲۰۱۶-۲۰۱۷: ۱۷۷) كە دەبىتەھۆى ئەوھى كىشەو گرفت لە نيوان تاكە كانى كۆمەلگادا دروست بكات و ئاشتەواپى كۆمەلايەتى تىكبكات.

تەوھرى دووھم: توپىنەوھە كانى پىشوو

۱- توپىنەوھەى (ھاجر, ۲۰۱۶-۲۰۱۷)

ناونيشانى توپىنەوھە كە برىتى بوو لە (أثر استخدام تكنولوجيا الاتصال الحديثة في التنشئة الاجتماعية للطفل الجزائري- دراسة ميدانية على عينة من الاولياء بمدينة أم البواقي) كە نامەى ماستەر بوو, ئامانجى توپىنەوھە كە برىتى بوو لە ئاشكرادىنى كاريگەرى تەكنەلۆژىيە پەيوەندىكردن لەسەر گەشەپىدانى كۆمەلايەتى مندالان, توپىزەر بەمەبەستى كۆكردنەوھى داتاكان (فۆرى راپرسى) بەكارهيننا, وسامپلى توپىنەوھە كە برىتى بوو لە (۱۲۰) بەخىوكەرى مندال كە بەكارهينەرى تەكنەلۆژىيە پەيوەندىكردن.

لە كۆتاييدا توپىزەر گەشتە چەند دەرنەنجامىك و گرنگترينيان : بەكارهينانى تەكنەلۆژىيە پەيوەندىكردن كاريگەرى ھەيە لەسەر گەشەپىدانى مندالان بە ھەردوو لايەنى نەرتىنى و نەرتىنى و دەبىتەھۆى كەمبونەوھى تىكەلبنون و پەيوەندى كۆمەلايەتى.

۲- توپىنەوھەى (Bartholow,2006)

ناونيشانى توپىنەوھە كە برىتى بوو لە (Chronic violent video game exposure and desensitization to violence: Behavioral and event-related brain potential data Bruce زۆرىك لە توپىنەوھە كان دەريانخستبو كە توندوتىژى يارە كان دەبىتە ھۆى رەفتارى توندوتىژى, بۆيە ئامانجى ئەم توپىنەوھەى ئەوھەبوو كە بە شيوەى كى ئەزموونى ئاشكرى بكات كە توندوتىژى يارە ئەلكترونىيە كان چى كاردانەوھە كىان ھەيە لەسەر مېشكى يارىزانە كان.

توپىنەوھە كە ئەزموونى بوو ھەربۆيە سامپلى توپىنەوھە كە كرابوو بە دووگروپ لە يارىزان كە يارىان بە يارە ئەلكترونىيە كانكرد, گروپىكيان كە گروپى ئەزموونى بوون يارە كانىان توندوتىژى لەخۆدەگرت و گروپەكەى دىكەش كە گروپى كۆنترۆل بوون يارە كانىان ناتوندوتىژبوون, لە كۆتاييدا توپىزەر گەشتە چەند دەرنەنجامىك و گرنگترينيان : بىنرا كە ئەو يارىزانانەى كە يارى ناتوندوتىژى دەكەن وەلامدانەوھى مېشكىان كەمترە بۆ كردەى توندوتىژى بە پىچەوانەى ئەوانەى كە يارى ئەلكترونى توندوتىژ دەكەن.

۳- توپىنەوھەى (الكندرى, ۲۰۱۹)

ناونيشانى توپىنەوھە كە برىتى بوو لە (الدور التربوي للأجهزة الذكية (الأيباد) للنمو الغوى لدى أطفال مرحلة رياض الأطفال من وجهة نظر أولياء الأمور بدولة الكويت), ئامانجى توپىنەوھە كە برىتى بوو لە ئاشكرادىنى رۆلى ئامپرە زىركە كانى وەك ئايپاد لەسەر گەشەى زمانى لەلاى مندالانى باخجەى ساوايان, توپىزەر بەمەبەستى كۆكردنەوھى داتاكان (فۆرى راپرسى) بەكارهيننا, وسامپلى توپىنەوھە كە برىتى بوو لە (۲۰۵) بەخىوكەرى مندال.

له كۆتاييدا توئۇزەر گەشته چەند دەر ئەنجامتیک و گرنگترینیان: که به کارهینانی ئامپره زیرکه کانی وهك ئایپاد کاریگهري نهرینیان ههیه له سهر گهشه ی زمانی مندال و گرفت دروست ده کهن و برگه ی (به کارهینانی ئایپاد کاریگهري خراپی ههیه له سهر گهشه ی زمانی منداله که م) بهرزترین پله ی به دهسته پیناوه به تیکرای (۳، ۱۵) و برگه ی (یاریه ئەلکترۆنیه کان کاریگهري نهرینی ههیه له سهر گهشه ی زمانی مندال) به تیکرای (۳، ۰۶) پله ی دووه می به دهسته پینا .

به شی سییه م

رئیکارییه کانی توئۆینه وه که

له م به شه دا توئۆزەر ئه وه ههنگاوه ریکاریانه ده خاته روو که له م توئۆینه وه دا ئەنجام دراوه، میتۆدی توئۆینه وه که میتۆدی وه سفی (شیوازی مهیدانی روپتوی) ه چونکه توئۆزەر هه لده سفی به ده ستنیشانکردنی لیکه وته کانی دهرئه نجامی به کارهینانی ئایپاد له لایهن مندالانه وه به گشتی و به پپی چەند گۆراویکی دیکه، سه بارهت به کۆمه لگا و سامپل و ئامرازی پیوانه کردن و ئامرازه ئامارییه کان به و شیوه یه ی خواره وه یه: یه که م: کۆمه لگای توئۆینه وه که:

کۆمه لگای توئۆینه وه که بریتیه له سه رجهم مندالانی باخچه کانی ساوایان له ناوه ندی شارۆچکه ی کۆیه که ژماره ی باخچه کان (۱۳) باخچه ن و (۱۴۱۵) مندال له خۆده گریت که (۷۶۵) کچن و (۶۵۰) کور بوون ().

دووه م: سامپلی توئۆینه وه که

سامپلی توئۆینه وه که به شیوه ی کۆتایی بریتی بوون له (۵۱) () مندالی باخچه ی ساوایان که به شیوه یه کی مه به ستدار هه لئۆزدران و فۆرمه که درا به و مندالانه ی که له ژبانی ئاسایاندا یاری به ئامپری ئەلکترۆنی ئایپاد ده کهن، وهك له خشته ی (۱) روونکراوته وه.

خشته ی (۱)

سامپلی توئۆینه وه که

کۆ	ته مه ن		ره گه ز		باخچه	ز
	۵ سال	۴ سال	م	نیر		
۲۱	۱۷	۴	۱۰	۱۱	باخچه ی ساوایانی تری	۱
۱۹	۱۲	۷	۹	۱۰	باخچه ی ساوایانی کۆیه	۲
۱۱	۵	۶	۴	۷	باخچه ی ساوایانی ئارای ناحکومی	۳

سییه م: ئامرازی توئۆینه وه که

له بهر نه بوونی ئامرازیکی پیوانه کردنی ئاماده و گونجاو و تایبهت به (لیکه وته کانی به کارهینانی ئامپره ئەلکترۆنیه کان) ئایپاد به نمونه) له لای مندالانی باخچه کانی ساوایان) به زمانی کوردی و ههروه ها گونجاویت له گه ل تایبه تمه ندی کۆمه لگای توئۆینه وه که و ئامانجی توئۆینه وه که، بۆیه توئۆزەر پیوانه یه کی ئاماده کرد بۆ پیوانه کردنی لیکه وته کانی به کارهینانی ئامپره ئەلکترۆنیه کان) ئایپاد به نمونه) له لای مندالانی باخچه کانی ساوایان، پرۆسه ی ئاماده کردنی ئامرازه که به پپی ئەم ههنگاوانه ی خواره وه بوو:

• ئاماده کردنی برگه کان:

١. گه‌رانه‌وه بو چوارچێوه‌ی تیۆری سه‌بارهت به لێکه‌وته‌کانی به‌کارهێنانی ئایپاد له‌لایه‌ن مندالانه‌وه به‌مه‌به‌ستی دارشتمی برێگه‌ی گونجاو له‌گه‌ل ئامانج و کۆمه‌لگای توێژینه‌وه‌که .

٢. دواتر توێژهر توانی (٣٠) برێگه‌ دابڕێژیت له‌ میانه‌ی لایه‌نه‌کانی (په‌یوه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی و ده‌روونی و جه‌سته‌پی و زمانی), و به‌رامبه‌ر هه‌ر برێگه‌یه‌ك (٥) بژارده‌ دانرا که بریتی بوون له (هه‌میشه‌ وایه‌, زۆرجار وایه‌, هه‌ندی جار وایه‌, به‌ده‌گمه‌ن وایه‌, هه‌رگیز وانییه‌) و نمره‌کانیش بریتین له (١, ٢, ٣, ٤, ٥) به‌ پێی ریزه‌بندیان.

• ده‌ستنیشانکردنی راستگۆپی پێوانه‌که :

توێژهر هه‌ستا به‌ ده‌ستنیشانکردنی راستگۆپی رواله‌ت (Face validity) بو پێوانه‌که له‌ رینگای وه‌رگرتنی رابوؤچونی شاره‌زایانی بواری راگه‌یانندن و په‌روه‌رده‌ و کۆمه‌لناسی که (٤) شاره‌زابوون (بروانه‌ پاشکۆی (١)), توێژهر پێوانه‌که‌ی خسته‌ به‌رده‌ستیان و داوای لێکردن که ئاستی گونجاوی و نه‌گونجاوی برێگه‌کان و هه‌ل‌بژاردنه‌کان و هه‌روه‌ها ئه‌نجامدانی هه‌ر گۆرانکارییه‌ك که پێیان باشه‌ بێخه‌نه‌ روو, داوای کۆکردنه‌وه‌ی فۆرمه‌کان به‌ پشت به‌ستن به‌ بیرواری شاره‌زایان ئه‌م گۆرانکاریانه‌ ئه‌نجامدرا:-

١. سه‌بارهت به‌ هه‌شتنه‌وه‌ یان لابردنی برێگه‌کان, توێژهر پشتی به‌ ریزه‌ی ریکه‌وتنی (٧٥٪) به‌ست بو هه‌شتنه‌وه‌ی برێگه‌کان و اتا ته‌نها ئه‌وه‌ برێگه‌یه‌ی که سێ له‌سه‌ر چواری شاره‌زایان په‌سه‌ندیان کردبێ ده‌مینه‌ته‌وه‌ به‌م شیوه‌ش برێگه‌یه‌کانی (٥ و ٧) ی بواری په‌که‌م لابران و گۆردران بو دوو برێگه‌ی دیکه‌.

٢. هه‌روه‌ها هه‌ر له‌ ژێر رۆشناپی تیبیبی شاره‌زایان گۆرانکاری له‌ دارشتم و چاکسازی زمانه‌وانی له‌چه‌ند برێگه‌یه‌کی پێوانه‌که‌ ئه‌نجامدرا.

• ده‌ستنیشانکردنی جێگیرى پێوانه‌که :

له‌م توێژینه‌وه‌یه‌دا توێژهر جێگیرى پێوانه‌که‌ی له‌ رینگای که‌رتکردنی پێوانه‌ (Subdivided Test) وه‌ ئه‌نجامدا که په‌که‌که‌ له‌ رینگاکانی ده‌ستنیشانکردنی گونجاوی ناوه‌کی پێوانه‌که‌ تیايدا برێگه‌کان دابه‌ش ده‌کرین بو برێگه‌ی (تاکى) و برێگه‌ی (جووتى) و دواتر له‌ رینگای به‌کارهێنانی هاوکێشه‌ی (پیرسۆن) نه‌وه‌ په‌یوه‌ندی نێوان برێگه‌ تاکیه‌کان و برێگه‌ جووتیه‌کان ده‌ستنیشان ده‌کریت , بۆیه‌ توێژهر هه‌ستان به‌ هه‌ل‌بژاردنی (٢٠) فۆرم به‌ شیوه‌ هه‌رهمه‌کی و دواتر وه‌لامه‌کانیان له‌سه‌ر برێگه‌ی تاکى و جووتى جیاکرده‌وه‌ و له‌ رینگای هاوکێشه‌ی پێرسۆنه‌وه‌ و به‌ سوود وه‌رگرتن له‌ پرۆگرامی (SPSS) په‌یوه‌ندی نێوانیان هه‌ریک له‌ لایه‌نه‌کانی ده‌ستنیشانکرد , به‌های په‌یوه‌ندی داوای راستکردنه‌وه‌ی به‌ هاوکێشه‌ی سپیرمان - براون بو بواری (په‌یوه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی برتی بوو له‌ (٠,٩٤) و بو بواری ده‌روونی بریتی بوو له‌ (٠,٨٨) و بو بواری جه‌سته‌پی بریتی بوو له‌ (٠,٦٠) و بو بواری زمانی بریتی بوو له‌ (٠,٧٣) و به‌گشتی ئاستی جێگیرى پێوانه‌که‌ بریتی بوو له‌ (٠,٩٤) که ئه‌وه‌ش ئاماژه‌ به‌ بوونی جێگیرى ناوه‌کی پێوانه‌که‌ ده‌کات, هه‌روه‌ك له‌ خسته‌ی ژماره‌ (٢) روونکراوه‌ته‌وه‌ .

خشتهی (٢)

جیگیری بۆ پێوانه بۆ لایه نه كان به رینگای كه تركردنی پێوانه

ئاستی به لگه داری ئاماری	به های په یه ندی دوای راستکردنه وهی به هاوکیشهی سپیرمان براون	به های په یه ندی پیرسون	لادانی په یه ندی	تیکرای سامپل	ژماره ی سامپل	جۆر و ژماره ی برگه كان		لایه نه كان
٠,٠١	٠,٩٤	٠,٨٩	٣,٤٢	٧,٧٩	٢٠	٤	تاکی	ئاستی به لگه داری ئاماری
			٣,٢٧	٧,٦٧	٢٠	٤	جوتی	
٠,٠١	٠,٨٨	٠,٧٩	٣,٤٢	٧,١٥	٢٠	٤	تاکی	دهرونی
			٣,٢٧	٦,٨	٢٠	٤	تاکی	
٠,٠٥	٠,٦٠	٠,٤٣	١,٨٦	٤,٢٥	٢٠	٣	تاکی	جهستهیی
			٢,٠١	٥,٠٥	٢٠	٣	جوتی	
٠,٠٥	٠,٧٣	٠,٥٨	١,٥٨	٥,٢٥	٢٠	٤	تاکی	زمانی
			٣,٤٦	٦,٢٥	٢٠	٤	جوتی	
٠,٠١	٠,٩٤	٠,٨٩	٩,٣١	٢٤,١٥	٢٠	١٥	تاکی	جیگیری گشتی
			١٠,٥١	٢٥,٦٥	٢٠	١٥	جوتی	

چوارهم : نهجامدانی توئینه وه که:

دوای نه وهی پێوانه ی توئینه وه که راستگویی رواله تی بۆ نهجامدرا و ههروه ها جیگیری بۆ دهستنیشانکرا (بروانه پاشکوی (٢)), توئیزه ههستا به نهجامدانی توئینه وه که به شیوهی کۆتایی, به مه بهستی نهجامدانی توئینه وه که توئیزه له ٢٠١٨/١٢/١٠ (٧٠) فۆرمی دابهشکرد به سه ره به خێوکه رانی مندالانی باخچه کانی ساویان که له ماله کانیندا ئامپری (ئایپاد) ههیه و منداله کانیان یاری پیده کهن, دواتر له ٢٠١٨/١٢/١٣ (٥٤) فۆرم گه شته وه دهستی توئیزه و (٣) فۆرمی دیکه ش وه لانرا به هۆی بوونی کهم و کورتی له وه لای برگه کانی فۆرمه که و توئینه وه که به بی کیشه و به ئاسایی نهجامدرا.

پینجه م : ئامرازه ئاماریه کان:

به مه بهستی شیکردنه وهی (داتا کان) توئیزه سوودیان له پرۆگرامی (هه گبه ی ئاماری بۆ زانسته کۆمه لایه تیه کان) ناسراو به (SPSS) وه رگرت له به کارهینانی چهند هاوکیشه یه کی ئاماری وه ک:-

١. هاوکیشه ی پیرسون (Person) به کارهینرا بۆ دهستنیشانکردنی جیگیری پێوانه به رینگای که تركردنی پێوانه که.
٢. هاوکیشه ی (Sperman Brawn) (هاوکیشه ی سپیرمان براون بۆ راستکردنه وهی به های په یه ندی پیرسون : $r \times 2 / r + 2$) به کارهینرا بۆ دهستنیشانکردنی جیگیری پێوانه به رینگای که تركردنی پێوانه که.
٣. هاوکیشه ی (one sample T-test) بۆ به راوردکردنی تیکرای سامپلی توئینه وه که له گه ل تیکرای گریمانی کۆمه لگا, بۆ هه ریه کیک له لایه نه کان به جیا.
٤. هاوکیشه ی (Independent sample T-test) بۆ ئاشکرارنی جیاوازی به لگه داری ئاماری له نیوان مندالانی باخچه کان سه بارهت به لیکه وته کانی به کارهینانی ئایپاد به پێی گۆراوه کانی ره گه ز و ته مه ن.

. هاوکیشهی (ANOVA) بۆ ئاشکرا جیاوازی به‌لگه‌داری ئاماری له نیوان مندالانی باخچه‌کان سه‌بارهت به‌گرفته‌کانی ده‌رئه‌نجامی به‌کاره‌ینانی ئایپاد به‌پیتی به‌پیتی گۆراوی (ماوه‌ی یاریکردنی مندال به‌ ئایپاد له‌ روژتیکدا).

به‌شی چواره‌م

ئه‌نجامه‌کانی تووژینه‌وه‌که و شیکردنه‌ویان

له‌م به‌شه‌دا تووژهر هه‌لده‌ستیت به‌ خستنه‌روپی ئه‌نجامه‌کان به‌ پیتی ئامانجه‌کانی تووژینه‌وه‌که و ههر وه‌ك له‌خواره‌وه‌هاتوووه :-

۱. سه‌بارهت به‌ ئامانجه‌ی به‌که‌م که بریتی بووله‌ ئاشکراکردنی لیکه‌وته‌ خرابه‌کانی به‌کاره‌ینانی (ئایپاد) له‌سه‌ر لایه‌نه‌کانی (کۆمه‌لایه‌تی ، ده‌رونی ، جه‌سته‌پی ، زمانی) مندالان به‌ بۆچونی به‌خێوکه‌ران . دوا‌ی دیاریکردنی (تیکرای پێوه‌ری پێوانه‌که‌ به‌ پیتی لایه‌نه‌کان و به‌ به‌کاره‌ینانی (One sample T-test –) بۆ به‌راوردکردنی تیکرای مندالان و تیکرای پێوه‌ری پێوانه‌که‌ به‌ پیتی لایه‌نه‌کان به‌م ئه‌نجامانه‌ی خواره‌وه‌ به‌ده‌ست هات :

أ- ده‌رکه‌وت که جیاوازی به‌لگه‌داری ئاماری نیه‌ له‌ تیکرای گریمانی پێوانه‌که‌ که بریتی بوو له‌ (۲۴) و تیکرای راسته‌قینه‌ی سامپلی تووژینه‌وه‌که‌ (۲۱,۶۳) و به‌های (T) بریتی بووله‌ (۱,۶۲) ، و اتا لیکه‌وته‌کانی به‌کاره‌ینانی ئایپاد له‌سه‌ر لایه‌نی کۆمه‌لایه‌تی به‌ ئاستی ناوه‌نده‌، ههر وه‌ك له‌ خشته‌ی (۳) رونکراوه‌ته‌وه‌.

خشته‌ی (۳)

لیکه‌وته‌کانی به‌کاره‌ینانی (ئایپاد) له‌سه‌ر لایه‌نی کۆمه‌لایه‌تی له‌لای منداله‌کان به‌ گشتی

لایه‌نه‌کان	ژماره‌ی سامپل	تیکرای پێوه‌ری پێوانه‌	تیکرای سامپل	لادانی پێوه‌ری	به‌های T	نمره‌ی ئازادی	ئاستی به‌لگه‌داری Sig	رێژه‌ی هه‌له‌
کۆمه‌لایه‌تی	۵۱	۲۴	۲۱,۶۳	۱,۰۴۲	۱,۶۲	۵۰	۰,۱۱	۰,۰۵

ب- سه‌بارهت به‌ لیکه‌وته‌کانی به‌کاره‌ینانی ئایپاد له‌سه‌ر لایه‌نی ده‌رونی ده‌رکه‌وت که جیاوازی به‌لگه‌داری ئاماری هه‌یه‌ له‌ نیوان تیکرای سامپلی تووژینه‌وه‌که‌ که بریتی بووله‌ (۱۹,۸۶) له‌ گه‌ل تیکرای گریمانی پێوانه‌که‌ و به‌های تایی (۳,۲۷) و اتا کاریگه‌ری له‌ ناوه‌ند که‌متره‌، ههر وه‌ك له‌ خشته‌ی (۴) رونکراوه‌ته‌وه‌ .

خشته‌ی (۴)

لیکه‌وته‌کانی به‌کاره‌ینانی (ئایپاد) له‌سه‌ر لایه‌نی ده‌رونی له‌لای منداله‌کان به‌ گشتی

لایه‌نه‌کان	ژماره‌ی سامپل	تیکرای پێوه‌ری پێوانه‌	تیکرای سامپل	لادانی پێوه‌ری	به‌های T	نمره‌ی ئازادی	ئاستی به‌لگه‌داری Sig	رێژه‌ی هه‌له‌
ده‌رونی	۵۱	۲۴	۱۹	۹,۰۲	۳,۲۷	۵۰	۰,۰۰۲	۰,۰۵

ت- سه‌بارهت به‌ لیکه‌وته‌کانی به‌کاره‌ینانی ئایپاد له‌سه‌ر لایه‌نی جه‌سته‌پی ده‌رکه‌وت که جیاوازی به‌لگه‌داری ئاماری نیوان تیکرای سامپلی تووژینه‌وه‌که‌ که بریتی بووله‌ (۱۴,۴۹) له‌ گه‌ل تیکرای گریمانی پێوانه‌که‌ و به‌های (T) بریتیه‌ له‌ (۳,۳۴) و اتا کاریگه‌ری له‌ ناوه‌ند که‌متره‌، ههر وه‌ك له‌ خشته‌ی (۵) رونکراوه‌ته‌وه‌.

خشتهی (٥)

لیکھوتھکانی به کارھینانی (ئایپاد) لهسەر لایه نی جهسته پی له لای مندالھکان به گشتی

لایه نه کان	ژماره ی سامپل	تیکرای پیوهی پیوانه	تیکرای سامپل	لادانی پیوهی	به های T	نمره ی نازادی	ئاستی به لگه داری Sig	ریژه ی هه له
جهسته یی	٥١	١٨	١٤,٤٩	٧,٤٩	٣,٣٤	٥٠	٠,٠٠٢	٠,٠٥

ب- سه بارت به لیکه و ته کانی به کارھینانی ئایپاد لهسەر لایه نی زمانی دهرکهوت که جیاوازی به لگه داری ئاماری نیوان تیکرای سامپلی توژی نه وه که بریتی بووله (١٧,٩٦) له گه ل تیکرای گریمانی پیوانه که و به های (T) بریتیه له (٤,٦٢) و اتا کاریگه ری له ناوه ند که متره, هه ره وه که له خشته ی (٦) رو نکر او ته وه .

خشته ی (٦)

لیکھوتھکانی به کارھینانی (ئایپاد) لهسەر لایه نی زمانی له لای مندالھکان به گشتی

لایه نه کان	ژماره ی سامپل	تیکرای پیوهی پیوانه	تیکرای سامپل	لادانی پیوهی	به های T	نمره ی نازادی	ئاستی به لگه داری Sig	ریژه ی هه له
زمانی	٥١	٢٤	١٧,٩٦	٩,٣٣	٤,٦٢	٥٠	٠,٠٠	٠,٠٥

٢. سه بارت به ئاشکرکردنی لیکه و ته کانی به کارھینانی ئایپاد لهسەر لایه نه کانی (کومه لایه تی , دهر وونی , جهسته یی, زمانی) به پی گورای (ره گه ز) , دوا ی شیکردنه وه ی داتا کان له ریگی به کارھینانی (Independent Samples Test) له نه نجامه کاند دهرکهوت که هیچ جیاوازی به لگه داری ئاماری له نیوان منالانی کچ و کور نیه له دهر نه نجامه کومه لایه تیه کان , به لام جیاوازی به لگه داری ئاماری له نیو مندالھکان به دیده کریت به پی گورای ره گه ز له لیکه و ته کانی به کارھینانی ئایپاد لهسەر لایه نه کانی (دهر وونی و جهسته یی و زمانی , به جوریک که کاریگه ری لهسەر مندالانی (کچ) زیاتره به به راورد به کوره کان , هه ره وه که له خشته ی (٧) هاتوو ه .

خشته ی (٧)

لیکھوتھکانی به کارھینانی (ئایپاد) لهسەر لایه نه کان له لای مندالھکان به پی گورای ره گه ز

لایه نه کان	ژماره ی سامپل	تیکرای پیوهی سامپل	لادانی پیوهی	نمره ی نازادی	به های T	ئاستی به لگه داری Sig	ریژه ی هه له
کومه لایه تی	کچ ٢٣ کور ٢٨	٢٢,٣٠ ٢١,٠٧	١٠,٣٥ ١٠,٦٣	٤٩	٠,٤١	٠,٧٣	٠,٠٥
دهر وونی	کچ ٢٣ کور ٢٨	٢٢,٣٠ ٢١,٠٧	١٠,٣٥ ١٠,٦٣	٤٩	٠,٤١	٠,٧٣	٠,٠٥
جهسته یی	کچ ٢٣ کور ٢٨	٢٢,٣٠ ٢١,٠٧	١٠,٣٥ ١٠,٦٣	٤٩	٠,٤١	٠,٧٣	٠,٠٥
زمانی	کچ ٢٣ کور ٢٨	٢٢,٣٠ ٢١,٠٧	١٠,٣٥ ١٠,٦٣	٤٩	٠,٤١	٠,٧٣	٠,٠٥

٣. سه‌بارهت به ئاشكراكردنى لىكه‌وته‌كانى به‌كارهينانى ئايباد له‌سه‌ر لايه‌نه‌كانى (كۆمه‌لايه‌تى ، ده‌روونى ، جه‌سته‌يى، زمانى) به‌ پىي گۆراوى ته‌مه‌ن ، دواى شىكردنه‌وه‌ى داتاكان له‌ رىنگى به‌كارهينانى (Independent Samples Test) له‌ ئه‌نجامه‌كاندا ده‌ركه‌وت كه‌ هىچ جىاوازيه‌كى به‌لگه‌دارى ئامارى نيه‌ له‌ نىوان لىكه‌وته‌كانى به‌كارهينانى (ئايباد) له‌سه‌ر منداآنى له‌ لايه‌نه‌كانى (كۆمه‌لايه‌تى ، ده‌روونى ، جه‌سته‌يى و زمانى) به‌ پىي گۆراوى (ته‌مه‌ن)، وانا كارىگه‌رى به‌كارهينانى ئايباد له‌سه‌ر منداآنى ته‌مه‌ن (٤) و (٥) ساآ وه‌ك يه‌كه‌ هه‌ر وه‌ك له‌ خسته‌ى (٨) روونكراوته‌وه‌.

خسته‌ى (٨)

لىكه‌وته‌كانى به‌كارهينانى (ئايباد) له‌سه‌ر لايه‌نه‌كان له‌لاى منداآله‌كان به‌ پىي ته‌مه‌ن

لايه‌نه‌كان	ژماره‌ى سامپل	تايكرى سامپل	لادانى پىوه‌رى	نمره‌ى نازادى	به‌هاى T	ئاستى به‌لگه‌دارى	ريژه‌ى هه‌له
كۆمه‌لايه‌تى	٤ ساآ ٥ ساآ	١٧ ٣٤	٢١,١٢ ٢١,٨٨	١٠,٩٧ ١٠,٢٩	٤٩	٠,٢٤	٠,٠٥
ده‌روونى	٤ ساآ ٥ ساآ	١٧ ٣٤	٢٠,٣٥ ١٩,٦٢	٨,٦٣ ٩,٣٢	٤٩	٠,٢٧	٠,٠٥
جه‌سته‌يى	٤ ساآ ٥ ساآ	١٧ ٣٤	١٤,٤٧ ١٤,٥٠	٧,٢٩ ٧,٧٠	٤٩	٠,١١	٠,٠٥
زمانى	٤ ساآ ٥ ساآ	١٧ ٣٤	١٩,٥٣ ١٧,١٨	٩,١٨ ٩,٤٤	٤٩	٠,٤٩	٠,٠٥

٤. سه‌بارهت به‌ ئاشكراكردنى لىكه‌وته‌كانى به‌كارهينانى ئايباد له‌سه‌ر لايه‌نه‌كانى (كۆمه‌لايه‌تى و ده‌روونى و جه‌سته‌يى و زمانى) منداآن به‌ پىي گۆراوى (ژماره‌ى كاتزميره‌كانى به‌كارهينانى ئايباد)، دواى شىكردنه‌وه‌ى داتاكان له‌ رىنگى به‌كارهينانى (One –way ANOVA) ئه‌نجامه‌كان ده‌ريان خست كه‌ جىاوازي به‌لگه‌دارى هه‌يه (به‌ پىي ژماره‌ى كاتزميره‌كانى به‌كارهينانى ئايباد)، تا ژماره‌ى كاتزميره‌كان زياتر بىت ئه‌وا كارىگه‌رى له‌سه‌ر لايه‌نه‌كانى (كۆمه‌لايه‌تى و ده‌روونى و جه‌سته‌يى و زمانى) منداآن زياتر ده‌بىت ، هه‌روه‌ك له‌ خسته‌كانى (٩) و (١٠) روونكراوته‌وه‌ .

لادانی پیوهری	تیکرای سامپل	ژماره‌ی سامپل	کاتژمیرہ کان	لاپہ نہ کان
۹,۰۵۰	۱۵,۹۲	۲۴	۱ کاتژمیر	کۆمه لایه تی
۸,۹۳۷	۲۱,۴۵	۱۱	۲ کاتژمیر	
۷,۷۷۸	۳۰,۳۳	۹	۳ کاتژمیر	
۶,۷۷۵	۳۰,۲۹	۷	۳ کاتژمیر زیاتر	
۱۰,۴۳۲	۲۱,۶۳	۵۱	کۆ	
۷,۹۰۸	۱۵,۷۵	۲۴	۱ کاتژمیر	دهرونی
۹,۵۴۸	۱۹,۸۲	۱۱	۲ کاتژمیر	
۶,۴۰۵	۲۴,۱۴	۹	۳ کاتژمیر	
۷,۳۵۸	۲۷,۵۶	۷	۳ کاتژمیر زیاتر	
۹,۰۲۲	۱۹,۸۶	۵۱	کۆ	
۶,۲۶۲	۱۱,۵۰	۲۴	۱ کاتژمیر	جه‌سته‌یی
۶,۳۰۶	۱۴,۸۲	۱۱	۲ کاتژمیر	
۷,۳۰۵	۲۰,۱۱	۹	۳ کاتژمیر	
۷,۳۸۱	۲۰,۱۴	۷	۳ کاتژمیر زیاتر	
۸,۶۷۷	۱۵,۰۸	۲۴	۱ کاتژمیر	زمانی
۹,۳۲۵	۱۵,۸۲	۱۱	۲ کاتژمیر	
۷,۶۰۳	۲۱,۱۴	۹	۳ کاتژمیر	
۸,۱۸۲	۲۵,۷۸	۷	۳ کاتژمیر زیاتر	
۹,۳۳۲	۱۷,۹۶	۵۱	کۆ	

خشتهی (١٠)

ئاستی به لگه داری لیکه و ته کانی به کارهینانی (ئایپاد) له سه ر لایه نه کان له لای منداله کان به پئی کاتژمیره کانی به کارهینانی ئایپاد

ئاستی به لگه داری	به های F	دو جای تیکراکان	نمره ی نازادی	کۆی دوو چاره کان	لایه نه کان	
٠,٠٠٠	٩,٠٥٧	٦٦٣,٣١١ ٧٣,٣٣٤	٣	١٩٨٩,٦٣٢	نیوان گروپه کان	کۆمه لایه تی
			٤٧	٣٤٤١,٩٨٩	له ناو گروپه کان	
			٥٠	٥٤٣١,٩٢٢	کۆ	
٠,٠٠٢	٥,٥٦٥	٣٥٥,٦٠٨ ٦٣,٨٩٨	٣	١٠٦٦,٨٢٣	نیوان گروپه کان	ده رونی
			٤٧	٣٠٠٣,٢١٦	له ناو گروپه کان	
			٥٠	٤٠٧٠,٠٣٩	کۆ	
٠,٠٠٢	٥,٧٤٨	٦٦٣,٣١١ ٧٣,٣٣٤	٣	٧٥٣,٣٦٣	نیوان گروپه کان	جه سته یی
			٤٧	٢٠٥٣,٣٨٢	له ناو گروپه کان	
			٥٠	٢٨٠٦,٧٤٥	کۆ	
٠,٠١٤	٣,٩١٢	٢٩٠,٠١٣ ٧٤,١٢٥	٣	٨٧٠,٠٣٩	نیوان گروپه کان	زمانی
			٤٧	٣٤٥٣,٨٨٢	له ناو گروپه کان	
			٥٠	٤٣٥٣,٩٢٢	کۆ	

ده رئه نجامه کان

سه باره ت به ئامانجی یه که م که بریتیبوو له ئاشکرکردنی لیکه و ته خراپه کانی به کارهینانی (ئایپاد) له سه ر لایه نه کانی (کۆمه لایه تی ، ده رونی ، جه سته یی ، زمانی) مندالان به بۆچونی به خێوکه ران ، ده رکه وت که به گشتی کاریگه ری له سه ر هه ر چوار لایه نه که هه یه ، توێژه ر ئه م ده رئه نجامه بۆ ئه وه ده گه رنیتته وه که ئامیره ئه لکترۆنیه زیه که کان به جۆرنیک دروستکراون که کاریگه ری و لیکه و ته یان هه بێت له سه ر سه رجه م لایه نه کان و ناوه رۆکی بابته و ئه پللیکه یه شنه کان به جۆرنیکن که مندال زۆر مه یلیان هه بێت بۆ به کارهینانیان.

سه باره ت به ئاشکرکردنی لیکه و ته کانی به کارهینانی ئایپاد له سه ر لایه نه کانی (کۆمه لایه تی ، ده روونی ، جه سته یی ، زمانی) به پئی گۆراوی (ره گه ز) ، دوا ی شیکردنه وه ی داتا کان ده رکه وت که هه یچ جیاوازی به لگه داری ئاماری له نیوان مندالانی کچ و کور نیه له ده رئه نجامدا له سه ر لایه نی کۆمه لایه تی منداله کان ، ئه و ده رئه نجامه ئه وه ده رده خات که مندال له و قوئاغه ی ته مه نه دا هیشتا جیاوازی ره گه ز نه بوته فا کته ر بۆ کاریگه ریون به لیکه و ته کانی به کارهینانی ئایپاد و مندالان هه ردوو ره گه ز وه ک یه ک ده که ونه ژیر کاریگه ری ئامیره ئه لکترۆنیه کان له لایه نی کۆمه لایه تی به لام جیاوازی به لگه داری ئاماری له نیو منداله کان به دیده کریت به پئی گۆراوی ره گه ز له لیکه و ته کانی به کارهینانی ئایپاد له سه ر لایه نه کانی (ده روونی و جه سته یی و زمانی) به جۆرنیک که کاریگه ری له سه ر مندالانی (کچ) زیاتره به به راورد به کوره کان، ده کریت ئه و ده رئه نجامه به وه شیکریتته وه که کچه کان زیاتر کارلێکراوتر ده بن به هو ی شێوازی په روه رده ی کۆمه لگی کورد بۆ کچه کان.

سه باره ت به ئامانجی ئاشکرکردنی لیکه و ته کانی به کارهینانی ئایپاد له سه ر لایه نه کانی (کۆمه لایه تی ، ده روونی ، جه سته یی ، زمانی) به پئی گۆراوی (ته مه ن) ، دوا ی شیکردنه وه ی داتا کان له ئه نجامه کاند ده رکه وت که هه یچ جیاوازیه کی به لگه داری ئاماری نیه له نیوان لیکه و ته کانی به کارهینانی (ئایپاد) له سه ر مندالانی له لایه نه کانی (کۆمه لایه تی ، ده روونی ، جه سته یی و زمانی) به پئی گۆراوی (ته مه ن) ، توێژه ر پئی وایه

که ئەو دەرئەنجامە زۆر ئاساییە و چونکە تەمەنی (٤) سالی و (٥) سالی دوو تەمەنی لەبەك نزیکن بۆیە جیاوازیەکی ئەوتۆ دروست ناکات. سەبارەت بە ئاشکراکردنی لیکەوتەکانی بە کارهینانی ئایپاد لەسەر لایەنەکانی (کۆمەلایەتی و دەروونی و جەستەیی و زمانی) مندالان بە پێ گۆراوی (ژمارە کاتژمێرەکانی بە کارهینانی ئایپاد)، دواى شیکردنەوهی داتاگان لە رینگای بە کارهینانی (One-way ANOVA) ئەنجامەکان دەریانخست کە جیاوازی بە لگەداری هەیه (بە پێ ژمارە کاتژمێرەکانی بە کارهینانی ئایپاد)، بەجۆرنیک تا ژمارە کاتژمێرەکان زیاتر بێت ئەوا کاریگەری لەسەر لایەنەکانی (کۆمەلایەتی و دەروونی و جەستەیی و زمانی) مندالان زیاتر دەبێت، ئەم دەرئەنجامە بە دەرئەنجامیکی پر بایەخ دادەنرێت، چونکە ئاشکرای دەکات بە زیادبوونی کاتی بە کارهینان و یاریپیکردنی ئامێرە ئەلکترونیەکان لەلایەن مندالەوه وادەکات کە مندالان زیاتر بکەوتتە ژێر کاریگەری ئەو ئامرازانەوه و کار لە شێوازی ژيان و بیرکردنەوه و رەفتاری بکات و دایبیریت لە کۆمەلگا، بۆیە ئەم دەرئەنجامە دەرئەنجامیکی زۆر دروستە .

بەشی پینجەم

راسپاردە و پێشنیارەکان

یەكەم : راسپاردەکان

بە پێ ئەنجامەکان دەرکەوت کە مندالەکان بە شێوهیەکی گشتی بە ئاستی مامناوەند بە کارهینانی ئایپاد کاری لیکردوون بە تاییبەتی بە زیادبوونی کاتی بە کارهینان کاریگەریەکی زیاتر دەبێت، بۆیە پێویستە بەرێوەبەرایەتی پەرودە لە رینگای سیمینارەوه ماموستا و بەخێوکه رانی مندالان هۆشیارکەنەوه ئاشنایان بکەن بە لایەنە خراپەکانی زۆر بە کارهینانی ئامێرە ئەلکترونیەکان و ئایپاد بە تاییبەتی و رینمایی بەخێوکه ران بکەن کە چۆن پەرودەیهیەکی دروست دەکەن لە سەر دەمی تەکنەلۆژیا دا.

دووهم : پێشنیارەکان

١. ئەنجامدانی توێژینەوهیەکی هاوشێوهی ئەم توێژینەوهیە بەلام لەسەر سامپلێکی زیاتر .

٢. ئەنجامدانی توێژینەوهی بە هەریەك لە لایەنەکانی (کۆمەلایەتی و دەروونی و جەستەیی و زمانی) بە شێوهی سەرەخۆ و جیا جیا بە پێ پەسپۆری توێژەر.

سەرچاوهکان

١. بعزیز. ابراهیم (٢٠١٢) تکنولاجیا و الاتصال الحدیثة و تأثیراتها الاجتماعية و الثقافية، دار الكتب الحديث، القاهرة.
٢. سمیحة، برتیمة (٢٠١٦-٢٠١٧) الألعاب الالکترونیة و العنف المدرسی- دراسة میدانیة علی عینة من تلامیذ متوسط الشهدید عروک قویدر- بلدیة المرارة و لایة الوادی-رسالة ماجستیر غیر منشورة، جامعة محمد خیضر- بسكرة.
٣. الشمالیة، ماهر عودة، الحام، محمود عزت، کافي، مصطفی یوسف (٢٠١٥)، الاعلام الرقی جدید، دار الاعصار العلمی للنشر و التوزیع، عمان.
٤. طقاقة، شیرین (٢٠١٨) تعریف الأجهزة الذکیة، com.mawdoo٣، تاریخ ٢٢/٨/٢٠٢٠.
٥. الکندری، هبة (٢٠١٩) الدور التربوی للأجهزة الذکیة (الأیباد) للنمو الغوی لدى أطفال مرحلە ریاض الأطفال من وجهة نظر أولیاء الأمور بدولة الكويت، مجلة البحت العلمی فی التریبة، العدد، الجزء ١٣.
٦. هاجر، غناي (٢٠١٦-٢٠١٧) أثر أستخدام تکنولاجیا الاتصال الحدیثة فی التنشئة الاجتماعية للطفل الجزائری- دراسة میدانیة علی عینة من الاولیاء بمیدنة أم البواقی، رسالة ماجستیر غیر منشورة، جامعة العربی بن مهیدی - أم البواقی .

سەرچاوهی ئینگلیزی:

7. Alzannan, Badr M. M. ,2015, The Effect of Using Ipad on the Achievement of Children in Layla Kindergarten in Saudi Arabia, IOSR Journal of Research & Method in Education (IOSR-JRME) e-ISSN: 2320-7388,p-ISSN: 2320-737X Volume 5, Issue 1 Ver. II (Jan - Feb. 2015), PP 58-65 .

8. Bartholow, B.D., Bushman, B.J. and Sestir, M.A., 2006. Chronic violent video game exposure and desensitization to violence: Behavioral and event-related brain potential data. *Journal of experimental social psychology*, 42(4), pp.532-539.
9. Hjorth, Larissa (2011) *Games and Gaming an Introduction to New Media*, Berg, Oxford - New York.
10. Khoo, Elaine, etc, 2015, *iPads and opportunities for teaching and learning for young children*, Faculty of Education, The University of Waikato Campus Crèche Trust, Hamilton.
11. Kuta, Cristina E., 2017, *The Negative Impact of Excessive Screen Time on Language Development in Children Under 6-Years-Old: An Integrative Review with Screen Time Reduction Toolkit and Presentation for Out-patient Pediatric and Family Health*, University of Massachusetts Amherst, College of Nursing.
12. Neumann, Michelle M, Neumann, David L, 2017, *The use of touch-screen tablets at home and pre-school to foster emergent literacy*, *Journal of Early Childhood Literacy*, Griffith University, Downloaded from <http://hdl.handle.net/10072/348630>.
13. Saylor, Cristi M., Rodriguez, Gloria, 2012, *Using the iPad and a Sequence of Apps for Young Children with Multiple Disabilities*, California Beaf- Blinb Services, (Vol. 17, No. 2).
14. Schleicher, Andreas, 2019, *Impacts Of Technology Use On Children: Exploring Literature On The Brain, Cognition And Well-Being*, OECD Education Working Paper No. 195.
15. Singer, Jaclyn, 2015, *The Effects of Ipad Devices on Elementary School Students' Mathematics Achievement And Attitudes*, A thesis from Northeastern University Boston, Massachusetts.

پاشکۆکان

پاشکۆی (۱)

شۆینی کار	پسپۆری	ناوی سیانی پسپۆران	ژ
زانکۆی کۆیه-فه که لتهی زانست- کلینیکه ل سايکۆلۆجی	پهروه رده	پ. د. جبار احمد عبدالحمین	۱
زانکۆی سه لاهه ددین- کۆلیژی ئاداب- به شی کۆمه لئاسی	کۆمه لئاسی	پ. د. سلیم بطرس الیاس	۲
زانکۆی راپه رین	راگه یانندن	پ. ی. د. هێرش رسول موراد	۳
زانکۆی پۆلیته کنیکه هه ولیر - به شی راگه یانندن	راگه یانندن	د. عبدالخالق ابراهیم مصطفی	۴

پاشکۆی (۲)

پێوانه که به شیوهی کۆتایی

فۆرمی راپرسی

دایک و باوکی به ریز.....

پاش سلاو

ئهم راپرسیه به مه بهستی ئەنجامدانی توێژینهوهیهکی زانستی سازده کریت به ناوی (لیکهوته کانی به کارهینانی ئامیره ئەلکترۆنیه کان (ئایپاد به نمونه) له لای مندالانی باخچه کانی ساوایان) و دنیابه که سه رجهم زانیاریه کان بۆ مه بهستی لیکۆلینهوهی زانستی به کاردیت, بویه پتویست ناکات ناو و ناونیشانی خۆت و منداله کهت بنوسیت, بۆئهم مه بهستهش توێژه ر داواکاره له به ریزتان زانیاریه کانی ناو فۆرمه که به دروستی وهلام بدهنهوه له رینگای خویندنهوهی برگه کان و دانانی هیمای (۷) له ژیر ئه و بژاردهی که له گه ل رای به ریزتان گونجاوه, و تکایه دنیابه له وهی که وهلامی سه رجهم برگه کانت داوهتهوه

له گه ل ریز و سوپاسدا

پرسیاره گشتیه کان

دایک و باوکی به ریز, هیمای (۷) دابنێ له به ردهم وهلامی پتویست و گونجاودا:

- ره گه زی مندال : کچ () کور ()
 - ته مهنی مندال : ۴ سال () ۵ سال ()
 - تکایه ئه و ماوهیهی دیاریکه که منداله کهت تیایدا یاری به ئایپاد ده کات له روژیکدا:
 - نزیکهی یه ک کاتژمیر () نزیکهی دوو کاتژمیر () نزیکهی سێ کاتژمیر () زیاتر له سێ کاتژمیر ()
- بواری کۆمه لایه تی:

ژ	برگه کان	هه میشه وایه	زۆرجار وایه	هه ندی جار وایه	به ده گمه ن وایه	هه رگیز وانییه
۱	زۆر به کارهینانی ئایپاد بووه ته هۆی دابرا نی منداله کهم له کهسانی ده ور به ر					
۲	که میوانمان دیت منداله کهم هه ر سه رقالی ئایپاده و فه رامۆشیان ده کات					
۳	حه ز ناکات یاری بکات له گه ل مندالان به لکو زیاتر حه ز ده کات یاری به ئایپاد بکات					
۴	حه ز ناکات سه ردانی مالان بکه ین به لکو پتیی خۆشته یاری به ئایپاد بکات					
۵	هینده ی کاره کته ره کانی ناو ئایپاده که ی به لاوه گرنگه هینده کهسانی ده ور به ری به لاوه گرنگ نیه					
۶	رینگه نادات مندالی دیکه به شداری بکات له یاریکردن به ئایپاده که ی					
۷	لاسایی کاره کته ری یاریه کانی ناو ئایپاده که ده کاته وه و توندوتیژی ده نوینتیت					
۸	له گه ل ئەندامانی خێزان دانانیشیت بۆ نانخواردن به هۆی سه رقالبوونی به ئایپاده که به وه					

بواری دەرۆونی:

ژ	برگه كان	هميشه وايه	زۆر جار وايه	هندى جار وايه	به ده گمهن وايه	هەرگيز وانیه
١	. کاتیک که ئایپادی پێ نه بێت بێزاردەبیت					
٢	. که ئایپادی لێ وەرگرم زۆر توره دەبیت					
٣	. دواى به کارهێنانی ئایپاد نیشانهى خه مۆكى پتوه دياره					
٤	. نه گهر ئایپادی پێ نه بێ بیانوو به هموو شتیك ده گری					
٥	. دواى به کارهێنانی یاریه كانى ئایپاد خه ونى ناخۆش ده بینهت					
٦	. له ئاکامى به کارهێنى ئایپادا فێرى خوى خراب بووه					
٧	. هه سته که م توانای بێرکردنه و ه ی لاوازبووه به هۆى به کارهێنى ئایپاد					
٨	. توانای سه رنجدانى بۆ رووداوه كانى ده و روبه رى نزم بووه ته وه					

بواری جهسته یی:

ژ	برگه كان	هميشه وايه	زۆر جار وايه	هندى جار وايه	به ده گمهن وايه	هەرگيز وانیه
١	. هینه د یاری به ئایپاد ده کات چاوه كانى سور ده بنه وه					
٢	. کاته كانى خه ونى تێکچوووه به هۆى به کارهێنانی ئایپاده وه					
٣	. هینه دانیشه وه بۆ یاریکردن به ئایپاد, توانای یاریکردنى جهسته یی و چوله یی نه ماوه					
٤	. یاریکردن به ئایپاد کارى کردۆته سه ر شتوازی ناخواردنى					
٥	. زۆر دانیشه ونى بۆ یاریکردن به ئایپاد کارى له کیشه کردوووه					
٦	. زۆر دانیشه ونى بۆ یاریکردن به ئایپاد کارى له جهسته ی کردوووه وه ک بربره ی پشتی و ملی... هتد					

بواری زمانی:

هه‌رگیز وانییه	به‌ده‌گمهن وایه	هه‌ندی جار وایه	زۆرجار وایه	هه‌میشه وایه	برگه‌کان	ژ
					زیاتر وشه‌کانی ناو ئایپاد به‌کارده‌هینیت نه‌ک وشه‌کانی ناو (خیزان) زمانی دایک	۱
					پیی خوشتره‌گۆرانیه‌ تۆمارکراوه‌کانی ناو ئایپاده‌که‌ی بلیته‌وه‌ نه‌ک قه‌سه‌ی ئاسایی بکات	۲
					ناتوانیت به‌جوانی گفتوگۆ بکات	۳
					به‌هۆی سه‌رقالبوونی به‌ ئایپاده‌وه‌ زۆر به‌که‌می پرسیار ده‌کات له‌و شتانه‌ی که‌ له‌ ده‌ورو به‌ریدا هه‌ن	۴
					به‌هۆی کاریگه‌ری ئایپاده‌وه‌ ناتوانیت به‌ زمانیکی ره‌وان قسه بکات	۵
					وشه‌ و گوزارشتی نه‌شیاو به‌کارده‌هینیت که‌ له‌ یاریه‌کانی ئایپاده‌وه‌ فیربووه	۶
					به‌هۆی کاریگه‌ری ئایپاده‌وه‌ زۆر به‌قورسی وشه‌کان ده‌رده‌بریت	۷
					به‌هۆی کاریگه‌ری ئایپاده‌وه‌ هه‌یما و وشه‌ی کورت به‌کارده‌هینیت له‌بری رسته‌ی ته‌واو بو‌ خسته‌ه‌رووی داواکاره‌کانی	۸